

ההפטרות ממעשה מרכבה

הרב ד"ר אהרן אדלר

1. משנה מסכת חגיגה פרק ב, משנה א

אין דורשין בעריות בשלשה ולא במעשה בראשית בשנים ולא במרכבה ביחיד אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו כל המסתכל בארבעה דברים ראוי לו כאילו לא בא לעולם מה למעלה מה למטה מה לפניו ומה לאחור וכל שלא חס על כבוד קונו ראוי לו שלא בא לעולם:

2. משנה מסכת מגילה פרק ד, משנה י

...אין מפטירין במרכבה ורבי יהודה מתיר...

3. פירוש המשנה לרמב"ם מסכת מגילה פרק ד משנה ח

...וטעם מי שאומר אין מפטירין במרכבה, כדי שלא ישאלו ההמון כשישמעוה על דברים שאינם מוסיפין להם אלא ספקות.... והלכה כר' יהודה.

4. רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק יג, הלכה ט

בעצרת קורין בשבעה שבועות, ומנהג פשוט שקורים ביום טוב הראשון בחדש השלישי ומפטירין במרכבה...

5. רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ב, הלכה יא

דברים אלו שאמרנו בענין זה בשני פרקים אלו כמו טיפה מן הים הם ממה שצריך לבאר בענין זה, וביאור כל העיקרים שבשני פרקים אלו הוא הנקרא מעשה מרכבה.

6. רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ד, הלכה יג

ועניני ארבעה פרקים אלו שבחמש מצות האלו הם שחכמים הראשונים קוראין אותו פרדס כמו שאמרו ארבעה נכנסו לפרדס, ואף על פי שגדולי ישראל היו וחכמים גדולים היו לא כולם היה בהן כח לידע ולהשיג כל הדברים על בורין, ואני אומר שאין ראוי לטייל בפרדס אלא מי שנתמלא כריסו לחם ובשר, ולחם ובשר הוא לידע האסור והמותר וכיוצא בהם משאר המצות, ואף על פי שדברים אלו דבר קטן קראו אותן חכמים שהרי אמרו חכמים דבר גדול מעשה מרכבה ודבר קטן הוויות דאביי ורבא, אעפ"כ ראויין הן להקדימן, שהן מיישבין דעתו של אדם תחלה, ועוד שהם הטובה הגדולה שהשפיע הקדוש ברוך הוא ליישוב העולם הזה כדי לנחול חיי העולם הבא, ואפשר שידעם הכל קטן וגדול איש ואשה בעל לב רחב ובעל לב קצר.

7. ישעיהו פרק ו

(א) בְּשַׁנְת מוֹת הַמֶּלֶךְ עֲזִיָּהוּ וְאַרְאָה אֶת ה' יֵשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא וְשׁוֹלֵיו מְלֵאִים אֶת הַהֵיכָל: (ב) שָׂרְפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפִים שֵׁשׁ כְּנָפִים לְאֶחָד בְּשִׁתַּיִם יְכֶסֶה פָּנָיו וּבְשִׁתַּיִם יְכֶסֶה רַגְלָיו וּבְשִׁתַּיִם יְעוֹפֵף: (ג) וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ ה' צב-אות מלא כל הארץ כבודו:

8. יחזקאל פרק א

(א) וַיְהִי בְשָׁלְשִׁים שָׁנָה בְּרַבִּיעֵי בְחֻמְשָׁה לְחֹדֶשׁ וְאָנִי בְתוֹךְ הַגּוֹלָה עַל נְהַר כְּבָר נִפְתָּחוּ הַשָּׁמַיִם וְאַרְאָה מִרְאוֹת אֱ-לֹהִים:

9. יחזקאל פרק ג

(יב) וַתִּשְׁאַנֵּי רוּחַ וְאָשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רֵעַשׁ גָּדוֹל בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ:

10. תלמוד בבלי מסכת חגיגה דף יג עמוד ב

אמר רבא: כל שראה יחזקאל ראה ישעיה. למה יחזקאל דומה - לבן כפר שראה את המלך, ולמה ישעיה דומה - לבן כרד שראה את המלך.

11. תרגום יונתן נביאים ישעיהו פרק ו

(ג) וּמִקְבְּלִין דִּין מִן דִּין וְאִמְרִין קְדִישׁ בְּשִׁמֵי מְרוֹמָא עֲלָאָה בֵּית שְׁכִנְתֵּיהּ קְדִישׁ עַל אַרְעָא עוֹבֵד גְבוּרְתֵּיהּ קְדִישׁ לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמֵי עֲלְמֵי יִי צְבָאוֹת מְלִיא כָּל אַרְעָא זִיו יְקָרִיָּה: